

ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ЦИКЛІЧНИХ ВИДІВ СПОРТУ)

Людмила Філенко¹, к.фіз.вих., доцент Владлена Пасько¹, к.фіз.вих., доцент
Ігор Філенко², викладач фізичної культури

*Харківська державна академія фізичної культури¹
Харків, Україна Комунальний заклад Харківський ліцей №172 Харківської міської
ради²
Харків, Україна*

Вступ. Сучасні тенденції розвитку освіти зумовлюють необхідність впровадження дистанційних технологій у підготовку здобувачів освіти з фізичної культури, що, на думку Ашаніна В. та Філенко Л., є особливо важливим у контексті цифровізації навчального процесу, глобалізації та зростання потреби в доступності якісного навчання [1]. Дистанційне навчання в галузі фізичної культури та спорту сприяє не лише розширенню можливостей для самостійного освоєння теоретичного матеріалу, але й дозволяє ефективно організовувати тренувальний процес, використовуючи сучасні цифрові платформи, мобільні додатки, відеоінструкції та інтерактивні модулі [4].

Як пишуть у своїх дослідженнях Церковна О., Барібіна Л., Філенко Л., Пасько В., Полторацька Г., Басенко О., циклічні види спорту, такі як легка атлетика, плавання, гімнастика, лижний та велосипедний спорт, передбачають специфічну методику підготовки, що базується на поступовому підвищенні фізичних навантажень, контролі за станом організму та використанні об'єктивних показників результативності [5]. На думку Пасько В., Помещикової І., Філенко Л. та Алексєнко Я., в умовах дистанційного навчання важливо розробити ефективні методичні підходи для забезпечення якісної підготовки здобувачів освіти, оптимального поєднання самостійної роботи, онлайн-консультацій, відеоаналізу рухової активності та використання спеціалізованого програмного забезпечення для моніторингу фізичного стану [2].

Таким чином, актуальність нашого дослідження зумовлена необхідністю адаптації традиційних методів підготовки до нових технологічних реалій з урахуванням систем дистанційної освіти, що сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності здобувачів освіти та ефективності навчально-тренувального процесу у циклічних видах спорту.

Мета дослідження: проаналізувати можливості застосування дистанційних технологій освіти при підготовці здобувачів освіти, які спеціалізуються в циклічних видах спорту.

Матеріал і методи дослідження. У представленому дослідженні використовувалися такі методи, як теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, педагогічне тестування, анкетування, математико-статистична обробка. Було проведено констатувальний експеримент, в якому приймали участь 20 студентів-спортсменів Харківської державної академії

фізичної культури, які спеціалізуються в циклічних видах спорту, віком 17-18 років, а також 10 здобувачів середньої освіти Харківського ліцею №172 віком 16-17 років. За гендерним фактором досліджувані розподілилися рівномірно, а саме 15 хлопців та 15 дівчат. Всі досліджувані були проінформовані про хід констатувального експерименту та надали особисту згоду на участь у наших дослідженнях.

Результати дослідження та їх обговорення. Під час констатувального експерименту нами було проведено педагогічне тестування рівня знань здобувачів освіти з циклічних видів спорту, в яких вони спеціалізуються. Оцінювання відбувалось за 5-ти бальною шкалою, а саме 1 бал – знання майже відсутні, 2 бали – низький рівень знань, 3 бали – нормальний рівень знань, 4 бали – гарний рівень знань, 5 балів – відмінний рівень знань. Нами були отримані результати, порівняння яких виявило, що за гендерним фактором суттєвих відмінностей не спостерігається, за віковим фактором також не було виявлено суттєвих відмінностей, а от за фактором навчального середовища, виявилось, що здобувачі вищої освіти, які навчаються в Харківській державній академії фізичної культури мають значно вищий рівень знань зі свого виду спорту, аніж учні 10-11 класів Харківського ліцею №172, які також займаються циклічними видами спорту (табл. 1).

Отримані показники математичного аналізу говорять нам про недостатній рівень теоретичної підготовки з циклічних видів спорту у учнів Харківського ліцею №172, що потребує більш детальної уваги до вирішення цієї проблеми.

Таблиця 1

**Результати тестування рівня знань з циклічних видів спорту
у здобувачів освіти**

Показники	$\bar{X} \pm m$		критерій Студента t; p
	Здобувачі вищої освіти ХДАФК (n=20)	Здобувачі освіти Харківського ліцею №172 (n=10)	
Рівень знань з циклічного виду спорту, в якому спеціалізується досліджуваний (педагогічне тестування): 5-ти бальна шкала	4,21±0,12	2,87±0,25	t=2,67; p>0,05
Загальний рівень знань (за результатами успішності): 100 бальна шкала та 12-ти бальна шкала	84,5±1,34	7,8±0,76	-

У дослідженні була розроблена анкета для здобувачів освіти, впровадивши яку, виявили, що саме слід змінити у організації освітнього процесу з метою покращення його якості. Нами було виявлено, що 16 (80%) студентів та 6 (60%) учнів хотіли б мати більше доступу до онлайн ресурсів з відеопоказом виконання технічних елементів в їх видах спорту. 4 (5%) студента та 8 (80%) учнів вказали що слід зменшити кількість навчального контенту з історії розвитку виду спорту та біографії видатних спортсменів.

Додати сучасні технології віртуальної реальності в процес техніко-тактичної підготовки мають бажання 20 (100%) студентів та 8 (80%) учнів.

Комп'ютерні системи моделювання траси, програми виступів, комплексів вправ знайомі 7 (35%) студентам та 3 (30%) учням, але всі досліджувані особи проявили бажання включити ці сучасні дистанційні технології в освітній процес. Візуально отримані нами результати опитування здобувачів освіти показані на рисунку 1.

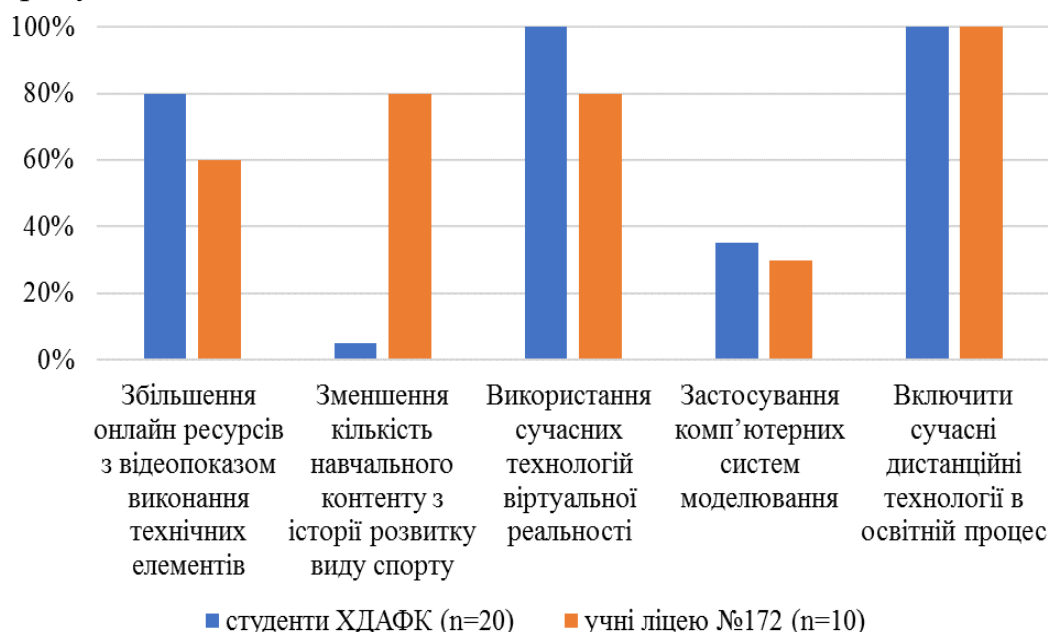

Рис. 1. Відсоткові співвідношення результатів анкетування здобувачів освіти з покращення навчально-тренувального процесу з циклічних видів спорту засобами сучасних дистанційних та інформаційно-комунікаційних технологій

Таким чином, проведений нами аналіз результатів опитувань здобувачів освіти вказує на те, які саме зміни слід внести в організацію освітнього процесу, та на які саме ресурси слід звернути увагу для покращення якості освіти. Результати дослідження узгоджуються з показниками Філенко Л., Церковна О., Пасько В., Філенко І., Палічук Ю. [3].

Висновки. В результаті проведеного дослідження виявлено необхідність застосування сучасних дистанційних та інформаційно-комунікаційних технологій в системі підготовки здобувачів освіти, які спеціалізуються в циклічних видах спорту. Виявлено достатній рівень теоретичних знань у здобувачів вищої освіти Харківської державної академії фізичної культури ($4,21 \pm 0,12$) та нижче за норму ($2,87 \pm 0,25$) у учнів 10-11 класів, які спеціалізуються в циклічних видах спорту. Опитування виявило можливості застосування сучасних дистанційних технологій освіти при підготовці здобувачів освіти, а саме: відео онлайн ресурси, технології віртуальної реальності, комп'ютерні системи моделювання та інші інформаційно-комунікаційні системи.

Список використаної літератури.

1. Ашанін В., Філенко Л. Інформаційне забезпечення сфери фізичної культури і спорту в умовах військового стану. *Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики* :

збірник тез всеукраїнської науково-практичної конференції (5 квітня 2024 року). Харків, ХДАФК. 2024. С. 156-159.

2. Пасько В. В., Помещикова І. П., Філенко Л. В., Алексєнко Я. В. Використання інноваційних технологій в навчально-тренувальному процесі (на прикладі спортивних ігор). *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти*. Збірник статей XXI міжнародної наукової конференції 07 лютого 2025 р., Харків: ХДАФК. 2025. С. 129-133.

3. Філенко Л., Церковна О., Пасько В., Філенко І., Палічук Ю. Інформаційні технології on-line навчання з фізичної культури. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури і спорту*. Харків: ХДАФК, 2023. Випуск 7. С. 142-155.

4. Філенко Л. В. Комп'ютерні навчальні та контролюючі програми у фізичному вихованні та спорті. *Науковий часопис. Серія 15: «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»*. 2016. Випуск 10(80). С. 139-145

5. Церковна О., Барибіна Л., Філенко Л., Пасько В., Полторацька Г., Басенко О. Аналіз структури захворюваності студентів різнопрофільних вишів для пошуку шляхів оптимізації фізичного виховання. *Спортивна наука України*. 2017. Випуск 2(78). С. 47-56.